

A

αβρόχοις ποσί: η κυριολεκτική σημασία της φράσης είναι "με στεγνά πόδια". (μτφ.) σημαίνει "χωρίς κόπο", "χωρίς να διακινδυνεύεται τίποτα", ανώδυνα.

άγομαι και φέρομαι: δεν έχω δική μου βούληση και γνώμη, κατευθύνομαι από τους άλλους, παρασύρομαι.

άδυτο αδύτων: μυστικό και απρόσιτο μέρος, εντελώς απόκρυφο.

αγρός του κεραμέως: η μεταφορική χρήση της φράσης προσδιορίζει ό,τι αγοράζεται με χρήματα που αποκτήθηκαν με άνομες ενέργειες ή συναλλαγές.

αιδήμων σιγη: ένοχη σιωπή.

αγρόν ηγόρασε: η μεταφορική χρήση της φράσης δηλώνει την αδιαφορία και την έλλειψη ενδιαφέροντος γύρω από ένα θέμα.

αιδώς, Αργείοι!: η κυριολεκτική σημασία της φράσης είναι "ντροπή σας Αργείοι!". Μεταφορικά η φράση δηλώνει την ηθική επίπληξη και κάποια ειρωνεία για τις πράξεις ή την συμπεριφορά κάποιων.

αιχμή δόρατος: το δυνατότερο σημείο, το ισχυρότερο ατού.

αιώνιοι μοναί: στην αιώνια ζωή. Χρησιμοποιείται στη φράση "απεδήμησεν εις τας αιωνίους μονάς".

άκρον άωτον: το ακρότατο σημείο, το αποκορύφωμα.

άλας της γής: κυριολεκτικά σημαίνει "το αλάτι της γής", η μεταφορική του χρήση δηλώνει κάτι μοναδικό, αλλά με ειρωνική χροιά.

αλήστου μνήμης: αλησμόνητος (με ειρωνικό και πικρόχολο τόνο).

αμαρτίαι γονέων παιδεύουσι τέκνα: οι αμαρτίες (τα λάθη) των γονιών έχουν επιπτώσεις στα παιδιά τους.

αμ' έπος αμ' έργον: μόλις το είπε και το έκανε, αμέσως, στη στιγμή.

ανά τας ρύμας και τας αγυιάς: στα σοκάκια και στους δρόμους.

Αλφαβητικός Κατάλογος Αρχαίων Φράσεων

ανάγκα και θεοί πείθονται: στη δύναμη της ανάγκης υποκύπτουν ακόμα και οι θεοί.

ανακρούω πρύμναν: κυριολεκτικά σημαίνει "οπισθοχωρώ κωπηλατώντας ανάποδα", μεταφορικά έχει την έννοια της υπαναχώρησης.

αναξέω πληγάς: ξύνω πληγές, φέρνω στην επιφάνεια παλιά μίση.

αντί πινακίου φακής: κυριολεκτικά σημαίνει "για ένα πιάτο φακή", χρησιμοποιείται μεταφορικά: "για ένα ασήμαντο ποσό".

άνευ αποχρώντος λόγου: χωρίς σοβαρό λόγο.

αντί του μάννα χολήν: χρησιμοποιείται μεταφορικά και σημαίνει "αντί ευγνωμοσύνης του έδειξε αχαριστία".

αποδιοπομπαίος τράγος: εξιλαστήριο θύμα.

από μηχανής θεός: άνθρωπος ή μέσο που παρουσιάζεται απροσδόκητα και δίνει λύση στο αδιέξοδο.

απολωλός πρόβατον: κυριολεκτικά σημαίνει "χαμένο πρόατο", χρησιμοποιείται μεταφορικά όταν αναφερόμαστε σε ανθρώπους διεφθαρμένους ή σε αυτούς που έχουν παραστρατήσει.

άρατε πύλας: ανοίξτε τις πόρτες.

αυθωρεί και παραχρήμα: αμέσως, πάραυτα, στη στιγμή.

άχθος αρούρης: βάρος της γής, άχρηστος και τεμπέλης άνθρωπος που δεν προσφέρει τίποτα.

αχίλλειος πτέρνα: το αδύνατο σημείο.

B

βαίνω κατ' ευχήν: προχωρώ ευνοϊκά.

βαίνω κατά κρημνών: πάω κατά διαόλου.

βάπτισμα του πυρός: πρώτη εμπειρία.

βαστάζω τον σταυρόν του μαρτυρίου: υποφέρω φοβερά βάσανα.

βίος αβίωτος: ζωή ανυπόφορη, χρησιμοποιούμε τη φράση όταν κάποιος μας δυσκολεύει τη ζωή σε υπερβολικό βαθμό.

βίος ανεόρτατος μακρά οδός απανδόκευτος: ζωή χωρίς γιορτές, μακρύς δρόμος χωρίς πανδοχείο.

βους επί γλώσση μέγας: λέγεται για κάποιον που κρατά από δωροδοκία ή ανώτερη βία το στόμα του κλειστό.

βρώμα και δυσωδία: για να χαρακτηρίσουμε ένα φαύλο πρόσωπο ή μια ανήθικη κατάσταση.

Γ

γαία πυρί μειχθήτω: ας καταστραφούν όλα, ας έρθουν όλα τα πάνω κάτω.

γαίαν έχοι ελαφράν: ας είναι ελαφρό το χώμα που τον σκεπάζει.

γάμος άγαμος: το χρησιμοποιούμε μεταφορικά για να δηλώσουμε την εναρμόνιση αταίριαστων και αντιφατικών πραγμάτων.

γένενα του πυρός: η κόλαση

γελά ο μωρός καν τι μη γελοίων: ο ανόητος γελάει κι ας μην υπάρχει τίποτα αστείο.

γενεαί δεκατέσσαρες: στη φράση "τον πέρασε γενιές δεκατέσσερες", του έβρισε όλο του το σόι.

γήν και ύδωρ (δίνω): υποχωρώ εντελώς, δίνω τα πάντα για να γλυτώσω. "Γή και ύδωρ" ήταν σύμβολα υποταγής στην αρχαιότητα.

γη της επαγγελίας: λέγεται για τόπο εύφορο και ευτυχισμένο.

γη[ς] Μαδιάμ: χρησιμοποιείται για να δηλώσει μεγάλες υλικές καταστροφές.

γηράσκω δ' αεί πολλά διδασκόμενος: γερνάω και πάντα μαθαίνω πολλά.

γνώθι σαυτόν: έχε επίγνωση του εαυτού σου.

γνωστός εν τη Ιουδαία: πασίγνωστος

γυναιξί κόσμον η σιγή φέρει: η σιωπή είναι στολίδι για τις γυναίκες.

δαμόκλειος σπάθη: επικρεμάμενη απειλή.

δει δε χρημάτων: υπάρχει ανάγκη χρημάτων, χωρίς χρήματα δεν γίνεται τίποτα.

δεινόν προς κέντρα λακτίζεις: η επίθεσή σου εναντίον μου αποβαίνει σε βάρος σου.

δέοντα (τα): τα πρόποντα, τα σέβη μου.

δεύτε λάβετε φώς: ελάτε να πάρετε φώς.

δήλιον πρόβλημα: πολύ δύσκολο πρόβλημα.

διά γυμνού οφθαλμού: με γυμνό μάτι, χωρίς μικροσκόπιο.

διαρρηγνύω τα ιμάτια μου: κυριολεκτικά σημαίνει "σκίζω τα ρούχα μου", μεταφορικά χρησιμοποιείται όταν κάποιος διαμαρτύρεται έντονα.

διεμερίσαντο τα ιμάτια (αυτού): τα μοιράστηκαν μεταξύ τους, τα διασπάθισαν όλα.

διαρρήδην: ρητά, κατηγορηματικά.

διέβην το Ρουβικώνα: η φράση χρησιμοποιείται μεταφορικά για να δηλώσει τη λήψη μιας τελεσίδικης, αμετάκλητης και παράλληλα ριψοκίνδυνης απόφασης.

δισ παίδες οι γέροντες: δύο φορές παιδιά οι γέροι.

δια πυρός και σιδήρου: με κάθε μέσο, με τη βία.

δόσις ολίγη τε φίλη τε: προσφορά μικρή αλλά εγκάρδια.

δούναι και λαβείν: συναλλαγές, δοσοληψίες, αλισβερίσι.

δρακόντεια μέτρα: αυστηρά, σκληρά μέτρα.

δράξασθε παιδείας: εκμεταλλευτείτε κάθε ευκαιρία για μόρφωση.

δρυσός πεσούσης πας ανήρ ξυλεύεται: κυριολεκτικά σημαίνει "όταν πέσει η βελανιδιά, όλοι τρέχουν να μαζέψουν ξύλα". Η φράση χρησιμοποιείται μεταφορικά για να δηλώσει την εκμετάλλευση κάποιου από κάποιους, όταν αυτός χάσει τη δύναμή του.

δυιλίζοντες τον κώνωπα, την δε κάμηλον καταπίνοντες: κυριολεκτικά ή φράση σημαίνει "κομματιάζουν το κουνούπι και καταπίνουν την καμήλα". Χρησιμοποιείται μεταφορικά για άνθρωπο που επιμένει και επικρίνει τα ασήμαντα σφάλματα, ενώ παραβλέπει άλλα πολύ πιο σοβαρά, όταν πρόκειται για τον εαυτό του.

δώρον άδωρον: πράγμα άχρηστο, ανώφελο.

Ε

εγέρθητι: σήκω.

εική και ως έτυχεν: στην τύχη, όπως όπως.

ειρήσθω εν παρόδω: ας ειπωθεί παρενθετικά, παρεμπιπτόντως.

εκ των ων ουκ άνευ: απαραίτητη προϋπόθεση.

εκάς οι βέβηλοι: μακριά οι μολυσμένοι.

έκαστος εφ' ω ετάχθη: κυριολεκτικά η φράση σημαίνει "ο καθένας εκεί που παρατάχθηκε", μεταφορικά ορίζει πως ο καθένας πρέπει να κάνει αυτό που ανέλαβε ή αυτό που έχει χρέος να κάνει.

εκτός νυμφώνος: κυριολεκτικά η φράση σημαίνει "έξω από το νυφικό κοιτώνα, χρησιμοποιείται μεταφορικά για να δηλώσει πως κάποιος "μένει εκτός" ή εξαιρείται από τη μοιρασιά.

εκών ακών: θέλοντας και μη.

εν οίδα οτί ουδέν οίδα: ένα πράγμα ξέρω οτί δεν ξέρω τίποτε.

εν τη ρύμη του λόγου: στη ροή του λόγου.

εν ριπή οφθαλμού: ξαφνικά, ακαριαία.

ενδον σκάπτε, ένδον βλέπε: εξέταζε βαθιά τον εαυτό σου, να είσαι βαθυστόχαστος, μην είσαι ρηχός και επιπόλαιος.

εν χορδαίς και οργάνω: με μουσική, με τραγούδια, με κέφι.

ενθάδαι κείται: εδώ είναι θαμμένος.

εξ απαλών ονύχων: από πολύ μικρή ηλικία.

εξεμέτρησε το ζην: τελείωσε η ζωή του, πέθανε.

έξις δευτέρα φύσις: η συνήθεια γίνεται δεύτερη φύση.

εξ οικείων τα βέλη: επικρίσεις ή επιθέσεις προερχόμενες από οικεία πρόσωπα.

Αλφαβητικός Κατάλογος Αρχαίων Φράσεων

εξώλης και προώλης: άνθρωπος φαύλος, ανήθικος, διεστραμμένος.

έπεα πτερόεντα: λόγια του αέρα.

επιμενίδειος ύπνος: ύπνος πολύωρος, βαθύς και μακάριος.

επί θύραις: στην πόρτα μας, πάρα πολύ κοντά.

επί ξύλου κρεμάμενος: σε άθλια κατάσταση, αδέκαρος.

επί τάπητος: υπό συζήτηση.

επί τον τύπο των ήλων: η φράση χρησιμοποιείται για ανθρώπου που είναι δύσπιστοι και απαιτούν απτές αποδείξεις για να πεισθούν για κάτι.

έστι δίκης οφθαλμός ος τα πανθ' ορά: υπάρχει το μάτι της δικαιοσύνης που βλέπει τα πάντα, τίποτε δεν μένει ατιμώρητο.

ευήκοον ους: αυτί που ακούει με ευνοϊκή διάθεση.

έχουσι γνώσιν οι φύλακες: κυριολεκτικά σημαίνει "οι φύλακες γνωρίζουν", μεταφορικά δηλώνει την λήψη απαραίτητων μέτρων και προφυλάξεων για μια κατάσταση.

Z

ζητείτε και ευρήστε: να ζητάτε κάτι με υπομονή και θα το βρείτε.

H

ηλίου φαεινότερο: πάρα πολύ φανερό, σαφές.

ήξεις αφήξεις: κυριολεκτικά η φράση σημαίνει "θα πας, θα γυρίσεις", τη χρησιμοποιούμε μεταφορικά στην περίπτωση που κάποιος δεν έχει σταθερή άποψη, αλλά αλλάζει συνεχώς γνώμη.

ήρξατο χειρών αδίκων: αρχισε πρώτος τις αδικοπραγίες.

θάρσειν χρη: πρέπει να έχουμε θάρρος.

θύραθεν παιδεία: η εγκύκλιος παιδεία των εθνικών σε αντιδιαστολή προς την εκκλησιαστική.

I

ιδίαις χερσίν: με τα ίδια μου τα χέρια

ιδίοις όμμασι: με τα ίδια μου τα μάτια

ιδού η Ρόδος ιδού και το πήδημα: (μτφ.) λέγεται συνήθως σ' εκείνους που καυχώνται για προγενέστερα ανεπιβεβαίωτα κατορθώματά τους και προκαλούνται τώρα να το επαναλάβουν, για ν' αποδείξουν ότι δεν λένε ψέματα.

ιδού ο νύμφιος έρχεται: (κυριολ.) να, έρχεται ο γαμπρός· (μτφ.) λέγεται όταν πρόκειται να επισημανθεί η απροσδόκητη έλευση ενός προσώπου ή γεγονότος που θα κρίνει τελεσίδικα το αποτέλεσμα μιας προσπάθειας.

ιμάτιον Αντισθένης: (μτφ.) λέγεται για κάποιον που καμαρώνει φιλάρεσκα δήθεν για την ταπεινοφροσύνη του.

ιστός της Πηνελοπης: (μτφ.) λέγεται για έργο μάταιο, ατελείωτο που αργεί πολύ να τελειώσει.

K

καδμεία νίκη: ολέφρια νίκη για το νικητή (συν. πύρρειος νίκη)

καθ' έξιν: από συνήθεια

καθεύδει υπό μαδραγόραν: (μτφ.) κοιμάται ύπνο βαθύ, αδιαφορεί τελείως.

καινά δαιμόνια: νέες ιδέες, καινούργιες αντιλήψεις, επαναστατικές απόψεις.

καιρός παντί πράγματι: κάθε πράγμα στον καιρό του.

καυδιανά δίκρανα: αποδέχομαι εξευτελιστικούς όρους, ταπεινώνομαι.

κέρας Αμαλθείας: (μτφ.) πλούτος, αφθονία αγαθών.

κεφαλή της Μέδουσας: (μτφ.) θέαμα αποκρουστικό και ανυπόφορο, όπως η κεφαλή της Μέδουσας.

κινώ πάντα λίθον: μετέρχομαι κάθε μέσο, θεμιτό ή αθέμιτο.

κλάδος ελαίας: (μτφ.) ειρηνική πρόταση.

κλείνον άστν: ένδοξη πόλη.

κλίνη του Προκρούστη: λέγεται στην περίπτωση που κάποιος θέλει να προσαρμόσει την πραγματικότητα σ' ένα αυθαίρετο σχήμα ώστε να εξυπηρετήσει τα συμφέροντά του.

κομίζω γλαύκα ες Αθήνας: (μτφ.) παρουσιάζω ως καινούργιο και πρωτοποριακό κάτι ήδη γνωστό σε όλους.

κόπρος του Αυγείου: (μτφ.) συσσωρευμένα σκάνδαλα, καταχρήσεις, παρανομίες.

κουτί της Πανδώρας: η εμφάνιση πολλών δεινών ταυτόχρονα.

Κρανίου τόπος: (μτφ.) ο τόπος όπου η ζωή σε αυτόν είναι πραγματική κόλαση.

κροκοδείλια δάκρυα: υποκριτικά δάκρυα.

κρούω τας θύρας: (μτφ.) χτυπώ για βοήθεια, απευθύνομαι κάπου ζητώντας συμπαράσταση στη δύσκολη στιγμή μου.

κύκνειον άσμα: τελευταίο τραγούδι, τελευταία δημιουργία.

κυλώνειον άγος: λέγεται για ανίερη πράξη, ανοσιούργημα και ιδίως για ενέργεια παράσπονδη προς ηττημένο εχθρό.

κύμβαλον αλαλάζον: λέγεται για άνθρωπο κενό περιεχομένου.

Λ

λάθε βιώσας : να ζείς στην αφάνεια, να μην επιδιώκεις την προβολή.

λευκή περιστέρα: εντελώς αθώος.

λίθος επί λίθον: (μτφ.) πλήρης καταστροφή.

λίθοι τε και πλίνθοι και ξύλα και κέραμος ατάκτως ερριμένα: λέγεται για πράγματα που βρίσκονται ή αφήνονται σε μεγάλη αταξία και σύγχυση.

λυδία λίθος: λυδική πέτρα με την οποία στην αρχαιότητα δοκίμαζαν το βαθμό καθαρότητας του χρυσαφιού· αλάθητο κριτήριο.

Μ

μακαρία τη λήξει: με ευτυχή κατάληξη.

μάχαιραν έδωκες μάχαιραν θα λάβεις: (μτφ.) ότι κακό κάνεις το ίδιο κακό θα πάθεις.

μερίς (μερίδα) του λέοντος: το μεγαλύτερο μέρος, το μεγαλύτερο κομμάτι.

μέτρον άριστον: το καλύτερο απ' όλα είναι να υπάρχει μέτρο σε κάθε εκδήλωση της ζωής μας.

μέχρι κεραίας: με απόλυτη ακρίβεια, με κάθε λεπτομέρεια, χωρίς να παραληφθεί τίποτε.

μηδείς αγεωμέτρητος εισίτω: (μτφ.) να μην μπει κανείς άσχετος.

μηδένα προ του τέλους μακάριζε: να μην καλοτυχίζεις κανέναν πριν από το τέλος του.

μηδενί δίκην δικάσης πριν αμφοίν μύθον ακούσης: μην καταδικάσεις κανέναν πριν ακούσεις τα επιχειρήματα και των δύο αντιδίκων.

μη δώτε το άγιον τοις κυσίν: (μτφ.) μην περιφρονείτε πολύτιμα πράγματα.

μήλον της έριδος: αντικείμενο διεκδίκησης, αιτία διαμάχης.

μη μου τους κύκλους τάραττε: (μτφ.) μη με ανησυχείς, μη με αναστατώνεις, μη με βγάζεις από την ηρεμία μου.

μωραίνει Κύριος ον βούλεται απολέσαι: αποβλακώνει ο Θεός όποιον θέλει να καταστρέψει.

N

νίπτω τας χείρας μου: δεν έχω καμία ευθύνη.

νίψον ανομήματα μη μόναν όψιν: (μτφ.) να εξαγνιστείς.

νους υγιής εν σώματι υγιεί: λέγεται για να δηλωθεί η απαραίτητη ισορροπία μεταξύ σωματικής και πνευματικής υγείας.

νυν απολύεις τον δούλον σου, Δέσποτα: λέγεται όταν συμβαίνει κάτι που επιθυμούσαμε έντονα.

E

ξένιος Ζεύς: η φράση αναφέρεται στο Δία ο οποίος ήταν ο προστάτης της φιλοξενίας.

ξόανον: (κυριολ.) ξύλινο κακοσχηματισμένο αγαλματίδιο θεού, (μτφ.) για ανόητο, κουτό, άσχημο άνθρωπο.

O

ο αίρων την αμαρτία του κόσμου: λέγεται μεταφορικά για κάποιον που παίρνει πάνω του τις συνέπειες από τα ολισθήματα των άλλων.

ο αναμάρτητος πρώτος τον λίθον βαλέτω: λέγεται σε αυτούς που είναι έτοιμοι να καταδικάσουν κάποιον, παραβλέποντας ότι είναι και οι ίδιοι ένοχοι και αμαρτωλοί.

ο γέγονε γέγονε: ό,τι έγινε έγινε.

ο γέγραφα, γέγραφα: ό,τι έχω γράψει, έχω γράψει· ό,τι έχω αποφασίσει θα γίνει χωρίς καμία αλλαγή ή τροποποίηση.

ο γέρων δις παις: ο γέρος (άνθρωπος) είναι δυο φορές παιδί.

ο έχων ὠτα ακούειν ακουέτω: αυτός που έχει διάθεση να ακούσει ας ακούσει.

ο εωράκως μεμαρτύρηκε: αυτός που με έχει δει το έχει επιβεβαιώσει.

ο κύβος ερρίφθη: η απόφαση πάρθηκε. Λέγεται σε περιπτώσεις που μετά από πολλές σκέψεις και αμφιταλαντεύσεις λαμβάνεται οριστική απόφαση με πλήρη επίγνωση των συνεπειών.

ο μη εργαζόμενος μηδέ εσθιέτω: όποιος δεν εργάζεται δεν πρέπει να τρώει.

ο μη ων μεθ' ημών καθ' ημών (εστί): όποιος δεν είναι με το μέρος μας είναι εναντίον μας.

ο συ μισείς ετέρω μη ποιήσεις: εκείνο που δεν θέλεις να γίνει στον εαυτό σου μην το κάνεις στον άλλο.

ο τρώσας και ιάσεται: όποιος έκανε την πληγή θα προσπαθήσει να την γιατρέψει. (μτφ.) όποιος δημιούργησε το πρόβλημα θα προσπαθήσει να επανορθώσει.

ο όφισ με ηπάτησε: λέγεται όταν θέλουμε να ρίξουμε αλλού τις ευθύνες μας.

οι καιροί ου μενετοί: οι καιροί δεν επιτρέπουν άλλη αναβλητικότητα και αδράνεια, οι ευκαιρίες δεν περιμένουν.

όπες έδει δείξαι: αυτό ακριβώς που έπρεπε να αποδείξουμε. Φράση που χρησιμοποιείται στο τέλος μιας μαθηματικής ή και λογικής απόδειξης για να δηλώσει ότι το αποτέλεσμα είναι αυτό που ζητείται να αποδειχτεί.

όρθρου βαθέος: ενώ ήταν ακόμα βαθιά χαράματα.

ουδέν κρυπτόν υπό τον ήλιον: τίποτα δεν μπορεί να μείνει κρυφό για πάντα.

ουκ αν λάβεις παρά του μη έχοντος: δεν θα πάρεις τίποτε από αυτόν που δεν έχει.

ουκ εν τω 'Αδη μετάνοια: δεν υπάρχει πια μετάνοια στον Άδη, δηλαδή ο καθένας κρίνεται όπως φύγει από τον κόσμο τούτο.

ου παντός πλειν ες Κόρινθον: (μτφ.) δεν είναι εύκολο στον καθένα να αποκτήσει ένα τόσο πανάκριβο πράγμα.

ουρανόθεν επέμφθη: στάλθηκε από τον ουρανό.

Π

πακτωλός χρημάτων: έκφραση που χρησιμοποιείται για καθετί που χαρακτηρίζεται ως πηγή αφθονίας.

πάντα δυνατά τω πιστεύοντι: όλα είναι δυνατά σε αυτόν που πιστεύει.

παραβιάζω ανοικτάς θύρας: λέω ή προτείνω κάτι που έχει ήδη ειπωθεί ή γίνει.

παρελθέτω απ' εμού το ποτήριον τούτο: (μτφ.) μακάρι να αποφύγω αυτή τη δοκιμασία.

Πάρθιον βέλος: (μτφ.) δόλια προσβολή, ύπουλη φραστική επίθεση της τελευταίας στιγμής.

πέραν του δέοντος: παραπάνω από όσο πρέπει.

πνέω μένεα: είμαι πολύ θυμωμένος· εξοργισμένος.

πνέω τα λοίσθια: ψυχορραγώ, βρίσκομαι στα πρόθυρα του θανάτου.

πράσσειν άλογα: να κάνει κανείς παράλογες ενέργειες.

πριν αλέκτορα φωνήσαι: (μτφ.) μέσα σε λίγη ώρα.

πύρρειος νίκη: νίκη που συνεπάγεται όμως τεράστιες απώλειες· (μτφ.) εκπλήρωση ενός στόχου με βαρύ τίμημα.

P

ρίπτω έλαιον εις την πυρά: υποδαυλίζω φιλονικία.

ρόδον το αμάραντον: λέγεται μεταφορικά, συνήθως για κάποιο κορίτσι.

Σ

σαρξ εκ της σαρκός: δικό μου γέννημα.

σοφόν το σαφές: η σαφήνεια και η ακρίβεια είναι χαρακτηριστικά του σοφού ανθρώπου.

σπεύδε βραδέως: μη βιάζεσαι, προχώρα με σύνεση.

συν Αθηνά και χείρα κίνει: κάνε κάτι κι εσύ παράλληλα με τη βοήθεια του Θεού.

συν γυναιξί και τέκνοις: με τις γυναικές και τα παιδιά τους, όλοι μαζί.

συν τω χρόνω: με την πάροδο του χρόνου.

T

τα εξ αμάξης: (μτφ.) επιτιμητικά και υβριστικά λόγια.

τι μέλλει γενέσθαι: τι πρόκειται να γίνει.

τι τέξεται η επιούσα: τι θα φέρει η επόμενη μέρα, τι προκειται να γίνει αύριο.

τι χρείαν έχομεν μαρτύρων: δεν υπάρχει ανάγκη από μάρτυρες, τα πράγματα είναι οφθαλμοφανή.

τις αγορεύειν: ποιος θέλει να πάρει το λόγο;

το δέον γενέσθαι: αυτό που πρέπει να γίνει.

τούτου δοθέντος: θεωρώντας αυτό ως δεδομένο.

το μη χείρον βέλτιστον: το μη χειρότερο είναι το καλύτερο.

τυφλοίς όμμασι: με τυφλά μάτια· (μτφ.) χωρίς εξέταση, χωρίς διερεύνηση.

Φ

φάσκω και αντιφάσκω: αυτά που λέω δεν έχουν συνέπεια, αναιρώ ο ίδιος τα λόγια μου.

φαύλος κύκλος: εσφαλμένος συλλογισμός ή επιχείρημα, όπου το ζητούμενο προτάσσεται ως αποδεικτικό μέσο· κατάσταση όπου η επίλυση ενός προβλήματος οδηγεί στην εμφάνιση άλλου.

φείδου χρόνου: να τσιγγουνεύεσαι το χρόνο σου· να μη σπαταλάς άσκοπα το χρόνο σου.

φοβού τους Δαναούς και δώρα φέροντας: (μτφ.) έκφραση που δηλώνει ότι πρέπει να είναι κανείς επιφυλακτικός με ορισμένους ανθρώπους παρά τα εμφανή δείγματα φιλίας τους.

φυλάσσω Θερμοπύλες: υπερασπίζομαι αξίες, ιερά.

φύλλον συκής: ρούχο που δεν καλύπτει παρά μικρό μέρος του σώματος.

φύρδην μίγδην: ανακατεμένα, άτακτα.

Χ

χαίρε βάθος αμέτρητον: η φράση αυτή λέγεται μεταφορικά για ανεξέλεγκτες και χαώδεις καταστάσεις.

χαλεπά τα καλά: τα καλά πράγματα είναι δύσκολα.

Ω

ώδινεν όρος και έτεκε μυν: κοιλοπονούσε το βουνό και γέννησε ποντίκι, έκφραση που δηλώνει ότι μια εντυπωσιακή και θεαματική δραστηριότητα καταλήγει σε ασήμαντο αποτέλεσμα.

ως κόρην οφθαλμού: σαν την κόρη του ματιού· με πολύ προσοχή.

ως πρόβατον επί σφαγίην: σαν πρόβατο που το οδηγούν για σφαγή. Λέγεται μεταφορικά για κάποιον που οδηγείται σε καταστροφή, χωρίς να το ξέρει και χωρίς να το υποψιάζεται.